

РЕШЕНИЕ

№ 44

гр. Тутракан, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТУТРАКАН в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Огнян К. Маладжиков

при участието на секретаря С.на Н. Генчева Гвоздейкова
като разглежда докладваното от Огнян К. Маладжиков Гражданско дело №
20233430100383 по описа за 2023 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Делото е образувано по редовна и допустима искова молба с вх.№ 3057/24.07.2023 на С. Н. С. с ЕГН ***** срещу „С. к.“ ООД с ЕИК ***, с която иска от съда да прогласи нищожността на Договор за потребителски кредит № 732113 от 06.09.2022 г., сключен между страните, а в условията на евентуалност – да прогласи нищожността само на чл. 5 и чл. 11 от същия договор.

С Определение № 225/25.07.2023 г. ищцата е освободена от задължението за плащане на такси и разноски към съда.

Подсъдността на делото на Тутраканския районен съд се определя от потребителското качество на ищцата и нейния настоящ адрес, служебно установен, който е в *** – чл. 113 ГПК, и от цената на иска, която е равна на предмета на договора, чиято нищожност се иска да бъде прогласена, а именно 1426 лева (850 лева главница, 87,87 лева лихва, 488,13 лева неустойка).

Предмет на делото е също така редовната и допустима насрещна искова молба на „С. к.“ ООД за сумата от 501,87 лева главница по процесния договор за кредит, останала непогасена от С. С., ведно със законната лихва за забава от подаване на исковата молба до окончателното плащане.

Ищцата С. С. твърди, че сключеният договор е нищожен поради противоречие на размера на договорената лихва с добрите нрави; същата намира за непропорционална и водеща до значителна нееквивалентност на

насрещните престации, до zlepоставяне на интересите ѝ като потребител; освен това счита, че непосочването в договора на лихвения процент на ден води до същия порок; ГПР е неточен и подвеждащ, тъй като в него не е включена скритата под формата на неустойка договорна лихва; в кредита не е посочена действителната обща сума за плащане. Ищцата, чрез своя процесуален представител, моли за уважаване на исквете и за присъждане на разноски.

Ответникът „С. к.“ не депозира писмен отговор.

В насрещния си иск твърди, че в резултат на сключения договор С. е получила сумата от 850 лева, при уговорените параметри на дълга. До подаване на насрещния иск е платила 436 лева, като с тази сума са погасени: възнаградителната лихва от 87,87 лева и част от главницата – 348,13 лева. Остатъкът по нея е 501,87 лева. Коментира, че възнаградителната лихва от 40,05% е със законосъобразен размер, след като ГПР е в рамките на заложеното ограничение от чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Моли за осъждане на ответницата по насрещния иск да плати 501,87 лева със законната лихва за забава от подаването му; претендира разноски.

В отговора на насрещния иск процесуалният представител на С. С. оспорва правилността на извършените погасявания, освен това твърди, че плащанията са в по-голям размер.

В откритото съдебно заседание страните не се явяват и не се представляват, депозират становища с вх.№ 954/23.02.2024 и вх.№ 1008/27/02/2024, с които поддържат изложените до този момент процесуални изявления.

След преценка на събраните по делото доказателства, на становищата на страните и на закона, съдът намира от фактическа и правна страна следното:

Страните не оспорват, че ищцата е подписала лично, а ответното дружество чрез своя служител С. П., Договор за потребителски кредит № 732113 от 06.09.2022 г., макар в представения с исковата молба екземпляр да липсва подписа на ищцата. Обичайна практика е екземплярът за кредитора да е подписан от кредитополучателя и след като този факт не е спорен, съдът приема, че ищцата е изразила съгласие с текста му.

След като също така не се спори по потребителското качество на ищцата, изводимо от характеристиките на самия договор за кредит, който е именуван като потребителски, съдът е длъжен да следи служебно за нейните интереси и за наличието на неравноправни клаузи в договора.

Правната квалификация на първоначалните искове е по чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 9, т. 10 и т. 20 от ЗПК и чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД. Същите са в условията на евентуалност помежду им.

Съгласно тези нормативни текстове, договорът за потребителски заем е недействителен, ако не съдържа който и да е от следните реквизити: **лихвения процент** по кредита и условията за прилагането му; **годишния**

процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин; или **наличието или липсата на право на отказ** на потребителя от договора, срока, в който това право може да бъде упражнено, и другите условия за неговото упражняване, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал. 4 и 6, както и за размера на лихвения процент на ден; а що се отнася до общия облигационен закон – договорът е нищожен, ако накърнява добрите нрави.

Правната квалификация на насрещния иск е по чл. 79 от ЗЗД, според който, ако длъжникът не изпълни точно задължението си, кредиторът има право да иска изпълнението заедно с обезщетение за забавата.

В договора за заем се чете, че размерът на кредита е 850 лева, посочени са погасителните вноски, които са на седмичен интервал – общо 23 броя, ГПР 49,81%, фиксиран годишен лихвен процент 40,05%, а обезпечението за кредитодателя, което следва да е по избор на кредитополучателя, е поръчителство или банкова гаранция.

Неоснователно е твърдението, че в договора липсва ГЛП, същият, както се констатира, е 40,05%.

Съдът не споделя цитираната от процесуалния представител на ищцата съдебна практика, според която, ако годишният лихвен процент по необезпечен заем надвишава трикратния размер на законната лихва за забава при просрочени задължения или двукратния ѝ размер при обезпечен заем, така уговорената клауза за възнаградителна лихва е нищожна поради нарушение на добрите нрави. Правилото е неактуално и е било изведено от съдебната практика за договори, сключени преди приемането на новата алинея 4 на чл. 19 от ЗПК (ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.). След 23.07.2014 г. от значение за преценка валидността на договора е не толкова годишният лихвен процент на възнаграждението за кредитодателя, а общите разходи по заема, формиращи годишния процент на разходите, който параметър не трябва да надвишава пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Законната лихва към момента на сключването на договора е била 10%. В този случай ГПР не трябва да надвишава 50%, и щом годишният лихвен процент (40,05%), който участва във формирането на общите разходи по заема, оттам и на ГПР, е под 50%, не би могъл сам по себе си обуслови нищожност на клаузата за възнаградителната лихва поради противоречието ѝ с добрите нрави, дори да е над двукратния или трикратен размер на законната лихва.

С горното съдът намира, че не са налице основанията за нищожност по чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД и по чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК.

Основателен е доводът, че в договора не е посочен размерът на

лихвения процент на ден, както изисква чл. 11, ал. 1, т. 20 от ЗПК. Той е необходим на потребителя за преценка на правото му да се откаже от договора за кредит. В чл. 7 от същия се съдържат условията за упражняване на това право с препращане към чл. 3, ал. 3 за размера на лихвения процент на ден, но в последната клауза не се съдържа цифрова величина, а алгоритъм за изчисляването му. Съдът намира, че законът не е спазен с посочването на алгоритъма за изчисление, вместо точната величина на дневния лихвен процент, поради което договорът се явява недействителен на основание чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 20 от ЗПК.

Основателен е и доводът, изводим от съображенията, че неустойката за непредоставяне на обезпечение е недействителна и всъщност прикрива възнаграждение за кредитодателя. Обилната съдебна практика, която ищецът сочи в становището си с вх.№ 1008/27.02.2024 г. напълно се споделя от настоящия съд. Изискванията към поръчителя в чл. 5, ал. 1, т. 2 от договора са толкова завишени, че са нереални за изпълнение, а краткият тридневен срок по ал. 2 за предоставяне на обезпечението е почти неизпълним, тъй като едно от изискванията е да се предостави служебна бележка от работодателя за дохода на поръчителя, срокът за който е 14-дневен, според чл. 128а, ал. 1 от КТ. Провежда се изводът, че неустойката не просто е нищожна, в който случай съдът би я игнорирал, но тя всъщност прикрива допълнително възнаграждение.

Вещото лице по назначената съдебно-счетоводна експертиза дава заключение, че т.нар. „неустойка“ не участва в посочения ГПР от 49,81%, а действителният ГПР, отчитайки скритото възнаграждение под формата на „неустойка“, е 1068,95%, което, според съда, надвишава ограничението по чл. 19, ал. 4 от ЗПК, но освен това разликата означава, че ГПР не е могъл да изпълни функциите си да представя в измерим вид цената на заема и съпоставимостта му с други кредитни предложения, поради което съдът приема, че липсва ГПР. Оттук, договорът се явява недействителен на основание чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК.

Ето защо, исковата молба се явява основателна и следва да се уважи, като процесния договор бъде обявен за недействителен по чл. 22 във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 и т. 20 от Закона за потребителския кредит.

Съгласно чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на заема, но не дължи лихва или други разходи по кредита. В заключението си по въпрос 6 от назначената експертиза, коригирано в откритото съдебно заседание, вещото лице дава отговор, че с направените погасителни плащания в общ размер 436 лева, усвоената главница от 850 лева е редуцирана до 414 лева. Това е сумата, за която насрещният иск се явява основателен и респ. неоснователен в останалата претендирана част.

При този изход на спора, на осн. чл. 78, ал. 1 и ал. 6 от ГПК във вр. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата (безплатно представителство на ищцата,

поради материално затруднение на ищцата), ответникът дължи адвокатско възнаграждение на адв. Д. К. в размера по чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, съобразно цената на иска от 1426 лева, в размер на 442,60 лева, а на съда – 57,04 лева държавна такса.

Съдът не намира, че възнаграждението от 442,60 лева следва да се редуцира, с оглед на неотдавна прието решение на СЕС, че съдът не е обвързан от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Настоящият състав на ТнРС се солидаризира със задължителното решение на СЕС, но в същото време приема, че размерът от 442,60 лева съответства на фактическата и правна сложност на делото и извършените от адв. К. процесуални действия за защита интересите на неговата доверителка.

Що се отнася до аргументите в молба вх.№ 954/23.02.2024 за злоупотреба с право и подкрепящия го довод, че в съда имало друго дело с идентичен предмет (гр.д.№ 378/2023 ТнРС), същите са неоснователни. Предметът може да е сходен, но след като се касае за различен правопораждащ факт от предмета на доказване по гр.д. № 378/2023 на ТнРС (служебно известно на съдията докладчик), какъвто се явява Договорът за потребителски кредит № 660373 от 08.04.2022 г., спрямо процесният, който е с № 732113 от 06.09.2022 г., в никакъв случай не може да се говори за идентичен предмет оттам и за връзка между делата, обуславяща хипотетична възможност за съединяването им за общо разглеждане. Ето защо, адв. К. има право на възнаграждение и по двете дела, така както би имал всеки адвокат, ако ищцата се беше обърнала към различни довереници да защитават правата ѝ във връзка с различните договори, които е сключила с ответника.

Неоснователен е аргументът, че ищцата неправилно е била освободена от държавни такси и разноски по делото. Преценката за материална (не)възможност да бъдат платени се прави от съда към момента на подаване на иска, а не към минал момент, и затова няма значение какви доходи е декларирала пред кредитодателя ищцата на 06.09.2022 г. Що се отнася до договора за дарение от 04.09.2023, по който ищцата е дарител, същият поради предмета си изключва насрещна престация в нейна полза.

По насрещния иск, на осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК, „С. к.“ ООД е направило разноски в размер на 50 лева за държавна такса и 400 лева за експертиза, от които има право да му бъдат присъдени в тежест на С. С. 371,21 лева. Последната не е доказала направени разноски по насрещния иск, затова за отхвърлителната част няма правото по чл. 78, ал. 3 от ГПК.

Водим от гореизложеното, Тутраканският районен съд

РЕШИ:

ОБЯВЯВА ЗА НЕДЕЙСТВИТЕЛЕН в отношенията между ищцата С. Н. С. с ЕГН ***** и ответника „С. к.“ ООД с ЕИК ***, на основание чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 и т. 20 от Закона за потребителския кредит поради липса на точен годишен процент на разходите и непосочване на дневен лихвен процент, на сключения между тях Договор за потребителски кредит № 732113 от 06.09.2022 г.

ОСЪЖДА С. Н. С. с ЕГН ***** да плати 414 лева (четиристотин и четиринадесет лева) на „Сити кеш“ ООД с ЕИК ***, на основание чл. 23 от ЗПК, главница по обявления за недействителен Договор за потребителски кредит № 732113 от 06.09.2022 г., ведно със законната лихва за забава от 01.09.2023 г. до изплащане на задължението, като

ОТХВЪРЛЯ иска за главницата над уважения размер от 414 лева до претендирания от 501,87 лева.

ОСЪЖДА „С. к.“ ООД с ЕИК *** да плати 442,60 лева на адвокат Д. К. от АК-Силистра за адвокатската защита на ищцата по гр.д.№ 383/2023 на ТНРС.

ОСЪЖДА С. Н. С. с ЕГН ***** да плати 371,21 лева на „С. к.“ ООД с ЕИК *** за разноси по гр.д.№ 383/2023 на ТНРС.

ОСЪЖДА „С. к.“ ООД с ЕИК *** да плати 57,04 лева по сметката за държавни такси на Районен съд Тутракан за производството по гр.д.№ 383/2023 на ТНРС.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок пред Окръжен съд Силистра.

Съдия при Районен съд – Тутракан: _____